

ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน เห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องประชาคมแห่งความเชื่อมโยง (“Community of Connectivity”) เพื่อให้ประชาคมอาเซียนเป็นประชาคมที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยที่ประชุมดังกล่าวได้ออกแถลงการณ์ว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity – HLTF-AC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity – MPAC) ให้แล้วเสร็จ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 ในปี 2553 โดยในส่วนของไทย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแต่งตั้งนายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม และอดีตรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้แทนไทยใน HLTF-AC

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม 2553 ที่กรุงฮานอย เวียดนาม ได้รับรอง MPAC เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยเน้นการขยายความเชื่อมโยงภายในอาเซียนเป็นลำดับต้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการเชื่อมโยงไปสู่ภูมิภาคอาเซียนในลำดับต่อไป ในอนาคต ทั้งนี้ MPAC แบ่งความเชื่อมโยงออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (physical connectivity) ด้านกฎระเบียบ (institutional connectivity) และด้านประชาชน (people-to-people connectivity)

MPAC มุ่งขยายความเชื่อมโยงที่มีอยู่แล้วในภูมิภาค (“enhance” ASEAN Connectivity) โดยเน้นการจัดการกับ “missing links” ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมการคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบ (multi-modal transportation) และระบบโลจิสติกส์ (2) การปรับแก้กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกันเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีการไหลเวียนของการค้า การลงทุน และการบริการที่เสรี การพัฒนาฐานการผลิตและห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน และการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่ส่งเสริมให้เศรษฐกิจของภูมิภาคเจริญเติบโตและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอาเซียนโดยรวม (3) การสนับสนุนให้ประชาชนไปมาหาสู่กันได้สะดวกและการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนผ่านการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee – ACCC) เพื่อทำหน้าที่ติดตาม กำกับดูแล ผลักดัน และประเมินความคืบหน้า รวมทั้งระดมทุนในการดำเนินการตาม MPAC โดยประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน (National Coordinators – NCs) องค์การเฉพาะสาขาของอาเซียน (sectoral bodies) คู่เจรจาของอาเซียน และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ACCC ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ยกเว้นไทย ซึ่งมี ออท. ประดาปฯ ทำหน้าที่ผู้แทนไทยใน ACCC ทั้งนี้ ACCC มีการประชุมร่วมกันปีละ 3-4 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2554

ในปัจจุบัน ACCC มีกลไกหารือกับคู่เจรจาของอาเซียน ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สาธารณรัฐเกาหลี และอินเดีย และสหภาพยุโรป นอกจากนี้ ที่ประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit – EAS) ครั้งที่ 6 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2554 ที่บาหลี อินโดนีเซีย ได้ให้การรับรอง Declaration of the 6th East Asia Summit on ASEAN Connectivity และที่ประชุมสุดยอดอาเซียนบวกสาม สมัยพิเศษ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ที่กรุงพนมเปญ กัมพูชา ได้ให้การรับรอง Leaders’ Statement on ASEAN Plus Three Partnership on Connectivity

ประเทศไทยมีบทบาทนำในการเสนอแนวความคิดเรื่องการเสริมสร้างความเชื่อมโยงมาตั้งแต่เริ่มต้น และได้ผลักดันให้มีการเร่งรัดการดำเนินการเชื่อมโยงภายใต้แผนแม่บทฯ และจัดกิจกรรมสำคัญ อาทิ โครงการสำรวจเส้นทางสำหรับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน 2 ครั้ง เพื่อสำรวจศักยภาพทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน คือ ครั้งที่ 1 การสำรวจเส้นทางหมายเลข R9 (มุกดาหาร – สะหวันนะเขต – ดานัง) เมื่อเดือนมกราคม 2553 และครั้งที่ 2 การสำรวจเส้นทาง R3A (เชียงใหม่ – ห้วยทราย – จั๊นง) เมื่อเดือนมกราคม 2554

ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมที่สำคัญ ได้แก่ (1) ASEAN Workshop on Cross-Border Management: A Key to Efficient ASEAN Connectivity และการประชุม “ASEAN Plus Three Partnership on Connectivity” เมื่อเดือนมิถุนายน 2555 ที่กรุงเทพฯ (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ “Enhancing Connectivity through Multi-layered Regional Frameworks: The Role of Dialogue Partners” และเป็นเจ้าภาพร่วมกับนิวซีแลนด์จัดการประชุม EAS Regulatory Roundtable เมื่อเดือนกรกฎาคม 2556 ที่กรุงเทพฯ (3) การประชุม Symposium: Towards Realization of the ASEAN Connectivity Plus: Moving Forward with ASEAN-India Connectivity เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2556 ที่กรุงเทพฯ

กองเศรษฐกิจ
กรมอาเซียน
มิถุนายน 2558